

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Provincies un mes 0.25 Ptas.
Estranjé un any 6.00 "
Número corrent 5 cents
No retornam ets originals.

Directió y Redacció: Arabí 6-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

Directó: ES MASCLE ROS

SETMANARI BILINGÜE INMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ



Anuncis a n'ez «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb variació)
Plana entera (prosa o vers). 100 Ptas.
id. mitja 60 "
id. quarta part 35 "
Versos de 10 retxes. («decima») 2 "
id. 5 id. (quintilla) 1 "
Amb prosa cinch centims per paraula.

(Tirada: 3500 exemplars)

Una visita a l'Infern

—¡Hola! ¿Que hey há Mascle Ros?
—Bon vespre mestre Dimoni; vench amb tota cerimoni avuy a visitarvos.
—¿Vens a veure es dimonións?
—Per sebre com mos campám.
—Pues mira, aquí mos torrám sa pell, es pel y es bañóns.
¿Y que mos fan per la terra?
—Es beatos molt indignats per causa que ets Aliats han guañada sa Gran Guerra.
—¡Que dius! ¿Ets Aliats guañaren?
—Son ets héroes europeos y per tal motiu, es néos ni siquiera repicaren.
—Calla posaré un tió per fé bollí sa caldera que segóns m'ha dit Sant Pera ve al Infern una excursió.
—¿Y a tots los arreglau vos?
—Los don amb forma violenta un baño d'aigo bullenta sòls per desinfectarlós.
—Y a dins tanta calentó es pel fojint deu fe vía.
—Es sa meia barbería mes llesta que ca's BARBÓ.
—¿Y a n'equina hora vendrán?
—Ja heu veus, prepár sa caldera porque vaje ben lliquera totduna que arribarán.
(Sa sent una dona veyra que flastoma, a la cual quatre dimonións li estiren es pel.... d'es cap.)
—Pareix que es ben renegada aquella dona que diuen.
—Ses sogres per res s'agüen y es precis una escaldada.
—¿Que es una sogra?
—D'es Puitj mare d'en Pau Fava Tenra molt creuosa amb so seu jenre.
—Alerta que are los futj.
—¡Cá homó! Aquí ningú guañá. Si aquesta sogra fojia prest aturada estaria aficantli jo sa baña.
—Y aquella gran calderasa que bull fent tant gros accés?
—Allá hey tir es carnicés que no respectan sa fása.
—¿Y aquella com un poál?
—A n'aquella Mascle Ros, la guard per un injuriós que li diuen Xim Pascual.
—Ja el conech; vaje un titella.
—Creu que es día que vendrá l'hey tiraré y quedará rostit just una porcella.
—Ell aquí no hey ha misteris.
—Tot lo que aquí es fé sa nóta.
—¿Y aquella altre calderóta?
—La reserv p'es potequeris que amb aquesta enfermedad han matat tanta de jent y sense remordiment es públich han estafat.
—Jo com a foquifumista espér que hem distingiréu y un bon empleó hem daréu.
—Si vens ta faré foguista.
—¡Que vol dí? ¿Anáu formal?
—¡Ho no! Axó es bo de compendre. Heu fatj porque puguis prende revenja amb en Xim Pascual.
—Agraiesch es distintiu

que amb donáu amich Bañeta.

—Si et vols cuidá d'en Vergueta, també el ta daré y ves víu.
—El tench entre séya y séya.
Faré un terceto condret;
Xim, Verga y en Periquet
que es qui los mal aconséya.
—Amb ells tres t'arreglarás y si duen en Torró y vols encaletirló....
—No perque está masa gras.

ES MASCLE ROS.

Teatro Principal d'Artá

Disapte día 7.—S'aplaudí drama de D. Daniel Cano «Aben Amar» y sa gran obra cómica amb dos actes «Levantar muertos.»
Diumenje día 8.—Sa gran parodia amb 7 actes «Tenorio Mallorquí» versificat p'Es Mascle Ros.
Detalls per cartells y programas.

...y tenía rahó

No hey há com es comediant per conservá es bon humó.
Devallant de Sa Pobla sa Compañía que aná a fé es «Tenorio Mallorquí» anave junt amb ells un seño forasté representant de bufetes y calselíns, el cual despues de menjarsé un bistech amb un panet que li serví n'Antonieta de «Can Patena» sa begué una botella de ví (es ví, sa botella no) y tot seguit anave per tirá sa botella cuant un d'es comediant li díu aturantli es brás.
—No la tire señor.
—¿Porqué no debo tirarla? (Li contesta es representant d'articles de goma.)
—Porque al llegar a Palma, por la botella vacia le abonarán diez céntimos.
—¿Y por una perra gorda voy a guardar la botella todo el camino?
—Le darán diez céntimos por ella.
(Sense fe cás de ses paraules d'es comediant, es forasté agafa sa botella per baix y va per tirarlé, pero en tanta mala pata heu fé, que fer a sa finestra, romp sa botella y sa queda amb so cul amb sa má.)
—¡Suerte perra la mía! (Exclamá es representant tot furios anant a tirá es cul de sa botella.)
—¡No lo tire! (Li díu es comediant.)
—¿Tambien debo conservar eso?
—Hombre, según yo calculo que estando el vidrio tan caro no será un caso muy raro que algo le den por el culo.
Avuy en día, de tot treuen dobbés. ¡Hasta d'es culs.... de botella.

CAP VERJO.

Lleno sobre lleno

Judex, película bona, sorprendent, encantadora que amb so bon gust hey consona y tant homo, nin com dona la veu a «La Protectora.»

Desigualdades

A n'es nostro Batle devém es calificatiu que d'apocats mos donen es mallorquins amb masa.
Parlá de s'epidemia, es equivalent a propagarlé, matá es devertiments, agrava sa tristesa d'es dolor passat y es sentí vibrá campanas y no disfrutá d'ets alegres acordes d'un paso-doble, es suficient per moriré d'en víu amb víu.

Per tot s'han uberts ja es teatros, menos a Artá, ningú es recorda ja de los tristes tiempos pasados, mes que ets artanenchs. ¡Que honor para nuestros ediles!

Hem ja dit, deim y repetirém sempre lo mateix que si foco d'infecció son es teatros, foco infeccións son ses iglesis y añadím que es teatro distréu, l'iglesi apena, axí que per acabá, opin que sa Junta de Sanidad, hauría d'acordá la apertura de espectáculos y ordená es cierre de los templos y axí s'evitaria es contagio de sa tristó contajiantmos tots amb so delit.

Axó sòls es una opinió meua, are sí D. Pedrito y los suyos opinen lo contrari, que al leguin es seus motius que jo tench es meus rahanables per demostrarlós que peteixen d'una gran equivocació.

LORENZO.

Artá 30 Novembre de 1918.

Colon esquina Perejil

—¡Vaje un traje! ¡Bona hechura!
—¿Trobos que está ben deixat?
—Ta cau molt ben ajustat.
—Ma cau com una pintura y el tench amb gran baratura.
—Ja e! pots guardá dins s'armari.
¿Que ta costa molt Macari?
—Hen volé sortí d'apuros, t'hen fá un d'igual per 10 DUROS ets Almacens Santa Eulari

Bauzá y Torres

Tenorio a Inca

Sa Compañía de D. Francisco Fuster per segona vegada mos representá es «Tenorio Mallorquí» d'es MASCLE ROS.

Escusat es, dirvos que va resultá un éxit y que los empresaris de segui sa ruta que tenan marcada; a la brevedad sa tutejarán hasta en D. Juan Verga (que ja es molt TUTEJA.)

Si mal no record el S.º Fuster (D. F.) en so papé de VERGUETA mos introduhi es vers (que sa generalidad comenta) y que copiat díu:

Tots aquests aquí que fan
El Bon Jesuset ma ajudi
Vetj aquí un Seño d'Alcudi
Que crech que morí de fam.

Varios son los espectadós que tenguent viú interés en sebra qui era aquest Seño Alcudiench indagan y sercan; contestant a tals preguntas, que no se res de res. ¿Será posible? (deya un d'ells) ¿que aquest Seño fos en TORRO? Suplich a qui enterat estiga aclarí tal misteri.

Prou per avuy y fins a un altre.

ES BARBÓ INQUERO.

Conquistador 38--2.º

Sa necesiten boseras a jornal o bé a escarada guañant molt bona saldada si son ellas falagueres. Aprenentes ben faneras igualment necesítam, feina a fora casa dám y amb cuant a la pajesía donám feina amb garantía y a molt ben preu la pagám.

De Manacó

Es que suscriu, presenciá la setmana pasada un suceso asquerós, el cual despues de lamentaró moltísim, no pot menos de darlo a coneixa a n'es lectós de aquest setmanari, a fi de que si ells troben es digna d'alzá a protesta contra el causante, axí sa ferá, y sinó mos contentarem amb lamentaró.

Es cás es: que a dins certa Sociedad estando de broma, cosa propia de sa juventud, apostaren una cantidad, mentres ningú d'es presents seria capás de traspasá sa Bassa duguent amb brazos un infantó, o sia es nebotet d'es conserje.

Un molt filarmónich sa decidí, y.... ¡ja heu crech si la ferem a sa bulla! ¡Cuant el verem portant el mione! p'es mitj d'es carré, no poguerem menos de corrumpi tots....! ¡Donall s'esquerra....! y amb aquesta modestísima broma seguirem es didot a fi de poré jus-

tificà si vertaderament havia goñat sa posta; tot axó sense armá es mes mínim escandol, pues a tots el sa tench per incapasos de promoura espectacles escandalosos.

Pasava a n'aquell precís instant *el cabo de municipales*, mes vey que sa carn que venan a plassa, acompanyat de *su hombre de confianza*, homo que avuy crech que du s'uniforme, exclusivament, per si hey há necesitat de acudir a sa forsa bruta, dat es seu desarrollo muscular y de la *impetuosidad de sus patas traseras*. Desgraciadament va esé aquest un día d'ells quals volgué da a coneixa el *Hércules* sa seua forsa, y despues de profaná amb paraules injurioses y graves, fé ús com he dit d'es seus brazos contra aquells joves que bonament es divertien sense fé mal a ningú, antes al contrari divertint al pobre transeunt que va teni que presència es fet.

Recort entre altres *betues* es sigüents: *Betue....* (lo sagrado).... *que no sabeu amb'aquí tractau; Betue....* (lo religioso).... *que vos esclafaré es nús; Betue....* (repite lo sagrado).... *que vos obriré su panza.* Y tot axó sense dá es mes mínim motiu es repetits joves.

Axó es lo que pasá, y no pús ¿que no trobau que basta? Si no heu creis que axí pasás preguntauhó a *Can Coca*, els quals foren es primés en protestá contra aquest modo de procedí.

(Continuará.)

Embalatjes y transports

Per objectes delicats y embalatjes de primera que no es quedin en derrera curiosos y reforsats a uns preus d'el tot moderats com ningú heu pot fé igual y amb aseguro total ja que no fan cap descuid, carré Victoria 18 trobaréu La Universal.

Prontitud

D' Inca

Anit 28-11-1918 reunits sa troban nostros Administradós municipals.

Despues de los trámites reglamentaris, nostro Alcalde dona conta a sa corporasió d'es justipresi avalorant per sa comisió, fent referenci a sa adquirida casa per derribo d'es carré de Comers y en tal cás queda acordada sa publicació de sa subasta.

Luego li toca per torn tractá de los presupuestos d'el venidero 1919 y degud a sertas milllores fetas y altres que quedan per fer y segóns sa despren de un sin número de esplicacions dades per nostro Secretari, son indispensables a la vora de DEU MIL DUROS de aument (que ja son moltas pesetas) y en tal cás sa comisió d'Hacienda proposa sa creasió de los impuestos per CANS, CARROS y damés, en so fi de anivelá entradas y sortidas.

El S.^o Reus en llarga perorasió sa oposa a sa creasió de sa generalidad de los mentats impuestos y proposa que es camp de batalla sia fer economias.

Despues el S.^o Morey esposa sa imperiosa necesidad de crearse entradas; que de lo contrari, mos trobariam imposibilitats de atendre sas obligacions que mos crearem amb ocasió de los derribos y milloras.

A continuasió, el S.^o Gelabert esposa el seu ideal y en part coincideix en lo esposat p'el S.^o Reus; pero fá notá que sa troba en discrepansi en lo que atañy a n'es nous impuestos, manifestant que votarà per sa creasió de varios d'ells.

A continuasió, nostro Alcalde explica minusiosament sa serie de motius y causes revonades que han obligat sa creasió de tals nous impuestos; que ell sent vivament tal creasió, pero devant sa necesitat, la considera indispensable y proposa sa aprovació d'ells.

Pasan a votasió y resultan aprovats; fent constá el seu vot en contra el S.^o Reus y contra s'impuesto de carros el S.^o Fiol (deu tení carros y carretóns.)

Votaren los mentats impuestos tots los Lliberals y es Maurista S.^o Gelabert esent molt comentada sa discrepansi d'aquest S.^o en los infatigables compañeros Reus y Fiol.

Es resto de sa sesió mos pasá desinteresadament y a sa sortida no sentian altre conversa que sa actitud deplorable en que s'han colocat nostros Monjes de Caridad degud segurament a mandatos superiors y un que altre comentari sobre sa divergensi en so apresia los nous impuestos els Seños Concejals Gelabert y Reus.

Servidó vostro,
BARBÓ.

Plassa Toni Maura

És es sastré Cantallops es milló sastré que hey há. Vos allibera d'es pops y ja may aniréu xops amb sos trajés que éll vos fá.

¡legrét panxeta

¿Voleu asasiarvós? Pues a n'el Perú heu d'aná ja que fan un bon menjá y es d'un basta be per dos. Allá menja ES MASCLE ROS cuant vol pegá gran panxada, sa casa sempre estibada de jent que alló es un bullici y de cuinés te un servici tot de marca acreditada.

Juan Sansó

ESTELLICONS

D'Alaró (Retrasat)

A n'en Nadal Rayó. Nadal ta fatj aquest escrit per dirte, per quin motiu o rao, día 20 d'es mes passat, feres sa mala resposta a n'en Guiem Gatzell cuant ta va fé sa broma, diguent que en Biel cap chapat, estava de sa manera que estava; no heu dich cla.... perque está lletj; diguem per quin motiu feres sa mala resposta a n'en Guiem Gatzell, jo no trob que tenguesis motiu d'en Guiem, perque éll es tan bona persona com tu, y persona de tant de coneixement com tú; jo estaria content que ma diguesis quin motiu tenias d'en Guiem, y que ma contases fil per fil, a demunt aquest setmanari.

Esper contestació.

Un colaboradó vey.

Reclams

A un *Matebusino* de Son Serra: Lo que heu escrit d'aquell *bou* que va aná a sa guerra de Cuba, firmauhó y vos ho publicarém perque amb asuntos de *bañes*.... res, que som fadrins y basta.

S'article firmat per «Un jerret de s'Arenal,» anirá la setmana qui vé. Igualment lo d'es metje gat de Son Sardina.

«Sa Llonja»

Baix d'aquest nom, dimars a vespre batiarem es gran *Café-Chocolateria-Lechertia-Horchateria* mes important de Palma que te tres entrades, Rubí 18, Tamorer y Plaza de Palou y Coll 44.

Es local es molt espaciós, estétich, curiós y dat a ses moltes y bones condicions que reuneix amb cuant a n'es negoci, es d'esperá que es públich sebrá contribuí amb sa seua asistencia per dá forsa y desarrollo a n'aquest *crepusculo* de Progrés que ha nascut de sa rahó social *Arbós-Frontera-Vicens*, desitjant a sa seua «Llonja» llarga y próspera vida.

Dimars hey hagué *lunch* (vulgo *gorra*) ahont asistirem es mes significats de sa prensa mallorquina.

Heu poréu ben creure

May d'el mon compréu calsat tant per mascles com famellas si no es de «Can Estarellas» ja que el ven garantizat y no te cartó amagat d'aquell que es desfá just bóvs, tot es sóla sana y nova molt distint d'altres botigas que enloch de pereis son figas sinó, ja feréu sa prova.

ESTARELLAS

Begudes superiós

—¿Hont vas tant depresa Paco?
—A *Gambrinus* a jugá amb en *Jordi* aquell tant maco que es día que agafa es táco domina tant bé es billá.

Cerveceria

Gambrinus

Radlograma Catalinero

Niñas colegio (Burbaya) cuando me ven hablan mal. De seguir así semana que viene datos interesantes. *Agente Revolucionario.*

Es Barbó Inquero per MURO

Cuant ses circunstansis aconseyan *calma y reposo*; ja ma teniu de viatje; avuy li toca a MURO (es poble de ses carabases) tenirme de visita y que per sert algo reselós ma trob degud a ses moltas invasions d'es malait GRIPP.

Som de moment saludad p'es simpatic Murrero y

añadeix—Barbó, nostro poble te sa pesadilla de sosteni TRES GOMOSOS criticóns y va relatant per cada un d'ells llarga Historia.

A. R. com a cabesilla y misatge de respetable famili de sa PLASA de SANT MARTI el ma pintan; y com que sas novás amorosas no son d'el meu agrado, faré mutis; del cual ma aseguran que ja te espirat un arrendament de sis añys y donat prinsipi a un altre, de los quals no li es posible treura raque; de los damés, ja m'hen ocuparé altre día.

LLORENS BELTRÁN,

Feina fina

En *Tomeu Gay* es pintó que emplea bona pintura y fa un trebay superiós, es es que pinta milló y es que heu fa amb mes baratura.

De s'Arroçó

Es reconés, mos creim esé felisos, però cualsevol foresté que mos visiti, mos competeix per lo desgraciats.

Som bravatjadós.... ¿y de que porem brevetjá? ¿De sa porqueria de sa Plassa Weyler? ¿D'es caramullot de terra estorbosa que no l'han feta retirá? Aquí *los ediles* duen sa vara y.... ses *bolles* y abans que consenti esé atropellats por el huracán del caciquismo, preferible es cuant tornin veni eleccions, que a tots es concejals inútils que no vulguin sorti a les bones, treurerlós a puntades de peu.

Nostros arraçonés que tant brevetjá, si volém empagahirmós, basta pegá una uyada a *Andraitx*, ahont sempre está net, y tenen es fanals encesos, cosa que *inclusive* mos negan es nostros cap-padres.

Ja hen tornarém parlá.

De sa Fobla

Vengueren aquí dilluns día 2 a fé es *Tenorio Mallorquí*, sa Compañia de Don Francesch Fuster y en *Guixa* sa va tirá dins la metlla ja que va fe un caramull.

A n'es Teatro Principal, hey hagué *marejada*, pues que cercave armá camorra un SULLERIC que *los sa trapilja* ¿a n'equé? no hey importa que vos ho digui, voltros ja heu calculau y sa tragué s'americana per fe de valent, pero a *pesar de todo, la sangre al rio no llegó.*

Bona funció mos fé en *Guixa*. Que no sia es derré pich y amb cuant a n'es SULLERIC si l'apretan sa c.m.p.x. Es comediant s'hospedaven a «Can Petena,» per cert que segóns sabém p'en *Xim es bombero*, quedaren agrahits d'es servici y de ses sirvientas.

A una señora de Lluemajó

A n'es carré de sa Punta hey ha una señoreta que está bereyada en totes sas polles de Lluemajó y en va a sercá de esternes, te tantes ganas de mascle que hasta y tot el s'envie a demaná y si no hey van el sa critique.

Si no s'esmenda aquesta señoreta, dirém qui es ella y sa seva famili.

En Parrondo.

Fumassa de Lluemajó

Na María Milanota es mes curta que ses cames d'es seu QUENERAL, pues abrigada en sa capa de sa hipocresia sa creu en dret de posá pesta a personas que no sabian si ella existia, y com que qui les serca es molt just que les trobi li advertim que si no fa PIU, pegarém foch a s'histori d'es novio de s'automóvil, a sa d'aquell gató, a sa dinada algaidina y a n'es microbi de sa enfermedad de sa tia a fi de que sa curi aviat y sa jent no trobi tant raro que aquesta barbiana entri es seu novio en casa.

Doble PIU.

Róbes cosides barato

Es per demés que redóli qui vulga vesti amb *decoro*. Cap a «La Onza de Oro» sa tenda d'es Banch de S'Oli qui vol robes fetes vóli ja que un servidó asegura que trobará baratura com may heurá somiada y alló es roba reforsada que tota la vida dura.